

Ringennieuws

Hein Verkade

Vogels worden al meer dan honderd jaar geringd. Dit heeft inmiddels veel informatie over talrijke soorten opgeleverd. Er moet echter veel moeite worden gedaan om aan die informatie te komen. Van de meeste geringde vogels wordt nooit meer iets vernomen. Bij zangvogels ligt het percentage terugmeldingen onder de één procent. Dat men steeds is doorgedaan met deze methode van onderzoek komt doordat alternatieven lang op zich hebben laten wachten. In de jaren tachtig van de vorige eeuw komen nieuwe mogelijkheden in het vizier; dit bijna letterlijk, want het kijken door een telescoop wordt snel populair. Het lukt sommige geduldige spotters zelfs om de aluminiumringen van bijvoorbeeld Kokmeeuwen af te lezen. Dit brengt de onderzoekers op het idee de wat grotere vogels van kleurringen met unieke inscripties te voorzien. Het blijkt een gouden greep, want de waarnemingen stromen vervolgens binnen. Er is een nieuw tijdperk aangebroken. Vogels kunnen nu voor een deel gevolgd worden tijdens hun leven. Het sturen van 'life-histories' naar de waarnemer werkt als stimulans om nog actiever naar kleurringen te zoeken. Je komt immers te weten waar de vogel vandaan komt en op welke plekken in de wereld hij nog meer is gezien. Het levert in enkele jaren meer informatie op over de betreffende vogelsoort, dan in de honderd jaar 'klassiek' ringen ervoor. Je komt ook in contact met onderzoekers uit heel Europa, wat interessante nieuwe inzichten oplevert. Wat dit zoal inhoudt, beschrijf ik aan de hand van vier voorbeelden van het afgelopen jaar in Noordwijk.

Scholekster LR-GCWH *van strand naar soos naar.....*

De kleurringen worden meestal gecodeerd doorgegeven. Bovenstaande code staat voor: aan het linker bovenloopbeen een rode ring, aan het linker onderbeen een groene ring met de letter C, en aan het rechter onderbeen een witte ring met de letter H. De telescoop wordt op 10 maart bewust gericht op een groepje Scholeksters langs de oever van het Fagelen bij Oud-Leeuwenhorst. Een jaar eerder, in maart 2011, werd hier bij toeval een geringde vogel in een zgn. soos ontdekt. Een groep Scholeksters, die in het vroege voorjaar op een vaste plek samenkomt, voordat zij zich als broedvogel vestigen in de landerijen daaromheen, wordt een soos genoemd. Aangezien Scholeksters buitengewoon trouw zijn aan dit soort plekken en ook nog eens heel oud kunnen worden, is deze speurtocht de moeite waard. Het duurt niet lang of de geringde vogel komt in beeld op exact dezelfde plaats als in 2011! Tegenwoordig kun je je waarneming met een inlogcode direct invoeren via het programma 'wadertrack'. Een voordeel is dat de life-history, in gewoon Nederlands 'levensloop', daarna direct verschijnt. Dit geheugen is beter dan mijn eigen herinnering, want nu blijkt dat ik de vogel in februari 2002 al eens heb waargenomen op het Noordwijkse strand. In de levensloop staat, dat hij in januari 2002 als 3 jaar oude vogel is geringd in de Mokbaai op Texel. Uit terugmeldingen tot nu toe komt

het beeld naar voren van een vogel die vermoedelijk ergens in de Bollenstreek broedt, na de broedtijd naar Texel vliegt en aan het eind van de winter langs de kust afzakt naar het strand van Noordwijk, dan richting de soos bij Oud-Leeuwenhorst verhuist en vervolgens zijn territorium weer opzoekt. Je moet dus niet gek opkijken als je hem in het voorjaar een keer tegen het lijf loopt in de Zwetterpolder of polder Boekhorst. De vogel is inmiddels 14 jaar oud. Respectabel zal je denken, maar een Scholekster kan gemakkelijk 40 jaar oud worden, dus in maart 2013 richt ik mijn kijker weer op de soos in Oud-Leeuwenhorst.

Geelpootmeeuw geel S3E4 *op de noordelijke toer*

Tijdens de reguliere telling op 8 oktober zit een groep meeuwen op het strand bij paal 73. Eén adulte meeuw is geringd met een gele ring met de code S3E4. Het blijkt eenvoudiger de ring af te lezen dan de vogel op soortnaam te brengen. Verschillende kenmerken worden genoteerd: zeer bleekgele poten die eigenlijk bijna kleurloos zijn, forse zwaar gestreepte winterkop, oranje oogring, rugkleur als zilvermeeuw, zeker niet donkerder. Tja wat moet je daarmee aan, een hybride of een nog net niet volwassen vogel? Wanneer het een volwassen Geelpootmeeuw zou zijn, dan is hij in deze tijd van het jaar stralend wit met een iets donkerder blauwgrijze rug en diepegele poten. Maar ja, een forse kop met feloranje oogring en fletsgele poten pleiten ook niet direct voor een Zilvermeeuw. Alle hoop wordt gevestigd op de ring, die waarschijnlijk meer duidelijkheid zal verschaffen. Gezien het vermoeden van een hybride vogel wordt eerst in de buurt gezocht, mogelijk Noord-Frankrijk of West-Polen. De vogel past echter in geen van de ringprojecten uit die streken en ook niet in de Zilvermeeuw projecten uit de buurt. Teneinde raad zoek ik verder via de Belgische ringensite van Dirk Raes. Daar komt uit naar voren dat er in Kroatië Geelpootmeeuwen worden geringd met gele ringen waarvan de code begint met een S. Dus een e-mail richting Zagreb gestuurd in de hoop ooit iets te horen. Een dag later klare taal van Jelena uit Kroatië: '*Yes, it is our gull - one that likes the Netherlands very much.*' De vogel is als *Larus michahellis* ofwel Geelpootmeeuw op 31 mei 2008 geringd op het bekende eiland Krk in de Adriatische Zee. Helaas wordt niet vermeld of het op dat moment een nestjong of een volwassen vogel was.

In de winters daarna wordt de vogel afwisselend in Nederland en Wallonië waargenomen.

Opvallend is dus dat deze meeuw meer dan 1000 kilometer in noordelijke richting is gevlogen. Dat zit niet zo in het beeld wat wij hebben over trekkende vogels. De Scholekster van hierboven doet dat eigenlijk op veel kleinere schaal ook.....

Stormmeeuw wit POP1 *hernieuwde kennismaking met Estland*

Op Sinterklaasdag zitten er vele honderden Stormmeeuwen op het strand. Een adulte vogel bij paal 76 draagt een witte ring met code POP1. Dit roept direct

de herinnering op aan de beroemde Stormmeeuw wit PA14 die jarenlang iedere winter op een schoorsteen aan de Weteringkade te vinden was. Ringen waarvan de code begint met de letter P, zijn veelal afkomstig uit Estland.

Dit blijkt juist, want Kalev Rattiste uit Estland is de ringer. Wit POP1 is in 2005 als nestjong geringd en als broedvogel vanaf 2008 ieder jaar in diezelfde kolonie present. De sinterklaaswaarneming in Noordwijk blijkt de eerste buiten de kolonie te zijn!

In het daaropvolgende mailverkeer komt natuurlijk het unieke verhaal over PA14 weer ter sprake. Deze vogel was in 1981 geringd en tot 2004 een trouwe wintergast in Noordwijk. In een eerdere strandloper is onder, de titel 'antieke Rus wordt moderne Est', het levensverhaal van deze vogel beschreven.

Kalev geeft graag informatie en dat is leuk. Hij schrijft dat inmiddels alle 660 Stormmeeuwen in zijn kolonie een kleurring dragen. Dat betekent dat hij een unieke dataset met complete stambomen en omzwervingen van al deze meeuwen heeft. Hij vermeldt dat de oudste vogel in zijn kolonie, net als PA14, in 1981 is geboren en nu dus 32 jaar oud is. Deze vogel heeft haar vaste winterplek in Groot-Britannië.

Drieteenstrandloper Y6RWYG plaatstrouw !??

Op 5 november fiets ik met Jan Jacobs over het strand en zien we een geringde drieteenstrandloper bij paal 73. Dat is mooi, maar dan moet je deze dribbelaar nog wel even rustig in de telescoop krijgen om hem af te kunnen lezen. Na een aantal pogingen lukt het. Aan de linkerpoot een witte en een rode ring en aan de

rechterpoot een groene en een gele ring met daartussen een gele vlag. Onderzoeker Jeroen Reneerkens omschrijft dit als Y6RWYG. De gele vlag duidt op een ringplaats in het Waddengebied, in dit geval het eiland Griend. Rien Sluijs en ik zien op 13 november dezelfde vogel op dezelfde plek.

Vervolgens zie ik de vogel steeds op die plek op 30 november, en op 5, 8 en 13 december. Een zeer plaatstrouwe vogel..... tot Jeroen de levensloop van de vogel toestuurt. Y6RWYG is op 16 november waargenomen en gefotografeerd op het strand van Terschelling door Jaap Vink en Hans en Eefje van Stijn, drie leden van de Noordwijkse vogelvereniging! Plaatstrouw is dus ook maar betrekkelijk. Vermoedelijk hebben Drieteenstrandlopers meerdere 'vaste' plekken die zij bezoeken wanneer daar voldoende voedsel voorhanden is. Hoe zij weten op welk moment zij op welke plek zij moeten zijn, is nog niet duidelijk.

Uit bovenstaande bloemlezing wordt duidelijk dat het individueel kleurringen van vogels heel veel informatie oplevert, maar ook nieuwe vragen oproept. Dat maakt het interessant en spannend.

Zie je een vogel met kleurringen, meestal een meeuw of een steltloper, probeer deze dan af te lezen of maak er een foto van. Zo leren we steeds meer van die soorten, wat ook hun bescherming weer ten goede komt. Voor hulp bij het vinden van een ringproject kun je terecht op de site van Dirk Raes: <http://www.cr-birding.org/>

Drieteenstrandloper Y6RWYG op het strand van Terschelling op 16 november 2012. Foto: Jaap Vink